

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2921/2021
08.03.2023. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Бургић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Васпитно-поправни дом „Крушевац“, чији је законски заступник Државно првобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2811/20 од 06.07.2021. године, у седници већа 08.03.2023. године, године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и укида пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2811/20 од 06.07.2021. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Крушевцу П1 54/2020 од 01.07.2020. године усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име неисплаћеног одмора у току рада за период од 01.03.2015. године до 01.03.2018. године исплати одређене месечне износе са законском затезном каматом ближе одређеном у првом ставу изреке, као и да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 93.790,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу одлучујући о жалби тужене, пресудом Гж1 2811/20 од 06.07.2021. године преиначио је наведену првостепену пресуду тако што је у целости одбио тужбени захтев и одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужилац због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија дозвољна на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/2020), па је испитао побијану пресуду у границама разлога прописаних одредбом члана 408. ЗПП и нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку је утврђено да је тужилац у утуженом периоду од марта 2015. године до марта 2018. године као запослен на неодређено време обављао послове ... у затвореном одељењу у Служби за обезбеђење лица лишених слободе у Васпитно-поправном дому у Крушевцу, да је радно време ... износило по 12 сати у дневној и у ноћној смени, да је за 12 сати рада прописана пауза у трајању од 60 минута и да је тужиоцу у утуженом периоду плата исплаћивана према евиденцији радног времена за ефективно радно време. Прихватајући тврдње тужиоца и двојице сведока да се у затвореном одељењу ... није обезбеђивала замена за коришћење паузе у смени двојице ..., а да је начелник одељења одредио да у дневној смени стражари паузу користе од 14 до 15 часова када су малолетници чије су обезбеђење вршили били у колективној просторији и да се стражари који раде у истој смени организују како ће користити паузу, првостепени суд је закључио да је тужена незаконито ускратила право тужиоца на дневни одмор у току рада у трајању од једног сата у свакој смени и обавезао тужену да исплати тужиоцу износе обрачунате путем вешачења по принципу увећања плате по Посебном колективном уговору за државне органе од 26% основне зараде за ноћни рад и 26% зараде за прековремени рад. У правним разлозима, суд се позвао на члан 14. став 1. Закона о државним службеницима, члан 64. Закона о раду и чланове 11. и 34. Посебног колективног уговора за државне органе.

Другостепени суд није прихватио закључак првостепеног суда о основаности тужбеног захтева, већ је исказујући другачије правно становиште првостепену пресуду преиначио и одбио тужбени захтев као неоснован. Имајући у виду да Закон о државним службеницима („Службени гласник Републике Србије“ број 79/05 - 157/20) у члану 4. став 1. прописује да се на права и дужности државних службеника који нису уређени овим или посебним законом или другим прописом, примењује општи пропис о раду и Посебан колективни уговор за државне органе, а да је Законом о раду („Службени гласник Републике Србије“ број 24/05 ... 95/18) у члану 64. одредбама ставова 4. и 5. прописано да одмор у току дневног рада не може да се користи на почетку и на крају радног времена и да се време проведено на дневном одмору урачунава у радно време, другостепени суд правилно закључује да из наведеног не произилази да право на коришћење дневног одмора подразумева континуирани одмор у трајању од 60 минута, јер се овај одмор може користити и парцијално, према потреби организације обављања посла. Међутим, надаље закључује да тужилац нема право на накнаду коју потражује, јер нису испуњени услови за остварење права на накнаду штете. Пре свега, тужилац није доказао да је штета настала, код чињеница да се време одмора урачунава у радно време на основу којег се исплаћује зарада запосленом, без обзира да ли је исти користио одмор или не, и да је тужена тужиоцу у утуженом периоду исплаћивала плату обрачунату према одредбама чланова 1-22 Закона о платама државних службеника и намештеника. По оцени другостепеног суда, у конкретном случају не ради се ни о раду дужем од пуног радног времена, да би тужилац за те часове рада имао право на увећану плату, као да је рад обављен у продуженом радном времену, па је и висина утуженог потраживања тужиоца погрешно утврђена у висини права на увећану плату.

Ревизија је основана у оспоравању правилности примене материјалног права од стране другостепеног суда.

По оцени Врховног касационог суда, побијана пресуда је донета уз неприхватљиво правно становиште. Тачно је да се време одмора у току рада у трајању од 60 минута урачунава у радно време на основу којег је тужиоцу исплаћена зарада,

што и није спорно у овој правној ствари. Овде се спорним јавља питање да ли тужилац остварује право на накнаду штете ако је кривицом послодавца био онемогућен да користи право на дневни одмор у току рада. За закључак о кривици послодавца нужно је било доказати да у сменама рада (дневног и ноћног) тужилац објективно није могао да користи 60 минута одмора у целој смени дванаесточасовног рада и да је разлог томе био успостављени режим рада стражара у затвореном одељењу у Служби обезбеђења. На околности организације рада и коришћења пауза, у поступку је изведен доказ саслушањем тужиоца и тројице сведока, од којих се сведок ББ начелник Службе обезбеђења у исказу изјаснио како је наредбом Управника био прописан режим рада у затвореном одељењу и организован у дневној и ноћној смени рада стражара, али његовом исказу довољна пажња није посвећена, нити је утврђена тачна садржина наредбе и доносиоца, која се помиње и у исказима других саслушаних лица (као наредба начелника). С тим у вези није испитано ни да ли је у Правилнику о раду туженог прописано како се и на који начин организује коришћење дневног одмора за поједине службе, у чијој је надлежности да организује и контролише да ли се и како спроводи. Реч је о чињеницама које уживају значај по спорном питању да ли је тужилац кривицом послодавца био онемогућен да користи дневни одмор у току рада.

Наведено другостепени суд није размотрио, као ни жалбено оспоравање утврђеног чињеничног стања и оцене доказа, због чега је побијана пресуда другостепеног суда морала бити укинута и предмет враћен том суду на поновно одлучивање.

У поновном одлучивању у жалбеном поступку, другостепени суд ће имати у виду примедбе изнете у овом решењу, у циљу доношења правилне и законите одлуке.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић